আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়

ডয়চে বেংকৰ ১.৫ কোটি গোপন নথি ফাদিল: ক্ষমতাশালী গ্ৰাহকৰ বাবে নিয়ম উলংঘনৰ গুৰুতৰ অভিযোগ

জার্মানীৰ সর্ববৃহৎ ডয়চে বেংকৰ ডেৰ কোটিতকৈ অধিক নথি ফাদিল হোৱাৰ পাছতে বিশ্বজুৰি সৃষ্টি হৈছে তীব্ৰ চাঞ্চল্যৰ।

প্ৰকাশ: ২৬ নৱেম্বৰ ২০২৬, পুৱা ১০:০৪

Inside Deutsche Bank - 15-Million-File Leak (NewzNow graphic)

জার্মানীৰ সর্ববৃহৎ বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান ডয়চে বেংকৰ ১.৫ কোটিৰো অধিক আভ্যন্তৰীণ নথি ফাদিল হোৱাৰ ঘটনাই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নিয়ামক সংস্থাসমূহৰ মাজত তীব্ৰ চাঞ্চল্যৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু বিত্তীয় বজাৰত অস্থিৰতা নমাই আনিছে। ইউৰোপৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ এই বেংকটোৱে প্ৰভাৱশালী ৰাজনৈতিক নেতা আৰু ধনকুবেৰ গ্ৰাহকসকলৰ ক্ষেত্ৰত কেনে ব্যৱহাৰ কৰিছিল, তাৰ অভূতপূৰ্ব চিত্ৰ এই নথিসমূহত উন্মোচিত হৈছে।

ইনছাইড ডয়চে বেংক (Inside Deutsche Bank) নামাকৰণ কৰা এই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অনুসন্ধানে পৰিসৰৰ দিশৰ পৰা ২০১৬ চনৰ পানামা পেপাৰ্ছকো (১.১৫ কোটি নথি) চেৰ পেলাইছে। গোলকীয় অনুসন্ধানমূলক সাংবাদিকতাৰ ক্ষেত্ৰখনত এক ঐতিহাসিক পৰিৱৰ্তন আনি এই নথিসমূহ ‘গ্ল’বেল ছাউথ’ৰ পৰা সংগ্ৰহ আৰু যৌথভাৱে নেতৃত্ব দিছিল ভাৰতীয় লেখক তথা সাংবাদিক জোছি জোচেফ আৰু দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ অনুসন্ধানমূলক সাংবাদিক খাদিজা শ্বৰীফেই। দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ ‘বাৰাকুডা মিডিয়া’ৰ সমন্বয়ত আৰু জার্মানীৰ

‘ডাটা এণ্ড ৰিচার্চ চেণ্টাৰ’ৰ (DARC) প্ৰযুক্তিগত সহযোগিতাত এই কনছ’ৰ্টিয়ামে যোৱা ১৭ নৱেম্বৰৰ পৰা বিশ্বৰ কেইবাটাও সংবাদ মাধ্যমত ধাৰাবাহিক প্ৰতিবেদন প্ৰকাশ আৰম্ভ কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত ভাৰতীয় অংশীদাৰ সংবাদ প্ৰতিষ্ঠান *নিউজলণ্ড্ৰী (Newslaundry)* আৰু *দ্য নিউজ মিনিট (The News Minute)* অন্যতম।

ফাদিল হোৱা নথিৰ অভ্যন্তৰত: গোপন সাংকেতিক নাম আৰু নিয়ম উলংঘন

নিউজলণ্ড্ৰীত প্ৰকাশিত কনছ’ৰ্টিয়ামৰ মূল প্ৰতিবেদন অনুসৰি, ফাদিল হোৱা নথিসমূহত শীৰ্ষ বিষয়াসকলৰ ই-মেইল, গোপন বিপদাশংকা মূল্যায়ন (risk assessments) আৰু সন্দেহজনক লেনদেনৰ প্ৰতিবেদন অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে। এই নথিসমূহে দেখুৱাইছে যে ডয়চে বেংকে প্ৰভাৱশালী গ্ৰাহকসকলৰ বাবে বাৰে বাৰে "নিজৰ নিয়ম-নীতি শিথিল কৰিছিল" আৰু "ব্যৱসায়িক স্বাৰ্থক নিজৰ অনুপালন ব্যৱস্থাৰ (compliance regime) ওপৰত স্থান দিছিল"।

গ্ল’বেল ইনভেষ্টিগেটিভ জার্নেলিজম নেটৱৰ্ক (GIJN)-এ প্ৰকাশ কৰা এক বিস্তৃত প্ৰতিবেদনত সাংবাদিকসকলে উল্লেখ কৰিছে যে প্ৰযুক্তি বিশেষজ্ঞ জেছন নৱউড-ইয়াঙে নিৰ্মাণ কৰা ‘গুন্থাৰ’ (Gunther) নামৰ এক বিশেষ কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা (AI) সঁজুলিৰ সহায়ত বহুভাষিক নথিসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হৈছিল। এই নথিসমূহত বেংকটোৱে ড’নাল্ড ট্ৰাম্পৰ বাবে ‘প্ৰজেক্ট ব্ৰডৱে’ (Project Broadway) আৰু দোষী সাব্যস্ত যৌন অপৰাধী জেফ্ৰি এপষ্টেইনৰ বাবে ‘প্ৰজেক্ট পেৰটফিছ’ (Project Parrotfish) আদি গোপন সাংকেতিক নাম ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

> "হুইচেলব্লোৱাৰসকলে সত্য উন্মোচন কৰিবলৈ নিজৰ সর্বস্ব পণত ৰাখিছিল। এয়া এনে এক সিদ্ধান্ত আছিল যাক তেওঁলোকে কেতিয়াও ওভতাই ল’ব নোৱাৰে, আৰু তেওঁলোকৰ তথ্যক ন্যায় প্ৰদান কৰাটো আমাৰ দায়িত্ব আছিল।"
>
> — খাদিজা শ্বৰীফে, মুখ্য অনুসন্ধানকাৰী, GIJN-ত উদ্ধৃত।

কনছ’ৰ্টিয়ামৰ প্ৰতিবেদনৰ মূল তথ্যসমূহ

- **এপষ্টেইনৰ একাউণ্টসমূহ:** *দ্য নিউজ মিনিটৰ* প্ৰতিবেদনত জেফ্ৰি এপষ্টেইনৰ সৈতে জড়িত **৫৮২ মিলিয়ন ডলাৰৰ** সন্দেহজনক লেনদেনৰ তথ্য ফাদিল হৈছে। জেপি মৰ্গান চেজ (JPMorgan Chase) বেংকে এপষ্টেইনৰ সৈতে সম্পৰ্ক ছিন্ন কৰাৰ সময়তে ২০১৩ চনৰ আগষ্ট মাহৰ পৰা তেওঁ ডয়চে বেংকত ৪০টাতকৈও অধিক একাউণ্ট খুলিছিল। ২০১৫ চনৰ এক আভ্যন্তৰীণ ই-মেইলত ঘিছলেইন মেক্সৱেলক এপষ্টেইনৰ "অবৈধ কার্যকলাপৰ অভিযুক্ত সহ-ষড়যন্ত্ৰকাৰী" বুলি বর্ণনা কৰাৰ পাছতো তেওঁ উপকৃত হোৱা এপষ্টেইনৰ এটা ন্যাসক (trust) "সুনাম আৰু ধন সৰবৰাহ-বিৰোধী (AML) বিপদাশংকাৰ দিশৰ পৰা বিপদমুক্ত" বুলি অনুমোদন জনোৱা হৈছিল। আনহাতে, ২০২০ চনৰ মার্চ মাহৰ আন এক ই-মেইলত প্ৰকাশ পাইছে যে ২০১৯ চনৰ বসন্ত কালত এপষ্টেইনক বেংকৰ পৰা আঁতৰাই থকাৰ সময়তে এগৰাকী কর্মচাৰীয়ে বিদেশী বেংকলৈ এপষ্টেইনৰ বিনিয়োগ প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ পক্ষত দুখন প্ৰশংসাপত্ৰ (reference letters) প্ৰেৰণ কৰিছিল আৰু উল্লেখ কৰিছিল যে এটা একাউণ্টত "ধন সৰবৰাহ-বিৰোধী কোনো সমস্যাৰ সন্মুখীন হোৱা নাছিল"।
- **ৰাজনৈতিক আৰু নিষেধাজ্ঞা সম্পৰ্কীয় তথ্য:** *নিউজলণ্ড্ৰী* আৰু *ফাইনেঞ্চিয়েল টাইমছ*ৰ সাৰাংশ অনুসৰি, ট্ৰাম্পৰ মালিকানাধীন প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ সৈতে ৰাছিয়া আৰু আজাৰবাইজানৰ অবৈধ ধন সৰবৰাহ নেটৱৰ্কৰ সম্পৰ্ক, আভ্যন্তৰীণ আপত্তি সত্ত্বেও ৰাছিয়াত ব্যৱসায় সম্প্ৰসাৰণৰ পৰিকল্পনা, ড’নাল্ড ট্ৰাম্পৰ প্ৰথম

কার্যকালত ভুলবশতঃ তেওঁৰ কৰ-বিৱৰণী (tax statements) ফাদিল হোৱা আৰু ইজৰাইললৈ অস্ত্র-শস্ত্র বিক্রীৰ চুক্তিত বিত্তীয় যোগানৰ অভিযোগ এই নথিসমূহত উত্থাপিত হৈছে।

- **বজাৰ আৰু নিয়ামক সংস্থাৰ পদক্ষেপ:** ১৭ নৱেম্বৰৰ পুৱাৰ ব্যৱসায়ত ডয়চে বেংকৰ শ্বেয়াৰ মূল্য ৬ শতাংশ পর্যন্ত হ্রাস পায়। ইয়াৰ সমান্তৰালকৈ জার্মানীৰ হেছে (Hesse) ৰাজ্যৰ তথ্য-সুৰক্ষা নিয়ামক সংস্থাই এই নথি ফাদিলৰ ঘটনাৰ আনুষ্ঠানিক তদন্ত আৰম্ভ কৰিছে।

ভাৰতীয় দৃষ্টিকোণ

জোছি জোচেফৰ নথি সংগ্রহৰ নেতৃত্ব তথা *নিউজলন্ড্রী* আৰু *দ্য নিউজ মিনিট*ৰ সক্রিয় সাংবাদিকতাৰ উপৰি এই ফাদিলে ভাৰতীয় বিত্তীয় নিয়ামক সংস্থাসমূহৰ বাবেও গুৰুত্বপূর্ণ সতর্কবাণী কঢ়িয়াই আনিছে। যিহেতু ইউৰোপৰ বৃহৎ বেংকসমূহে ভাৰতীয় মূলধন প্রৱাহৰ সৈতে জড়িত গুৰুত্বপূর্ণ কর্প'ৰেট বেংকিং কেন্দ্র আৰু নেটৱর্ক পৰিচালনা কৰে, সেয়েহে ব্যৱসায়িক বিভাগসমূহে ধন সৰবৰাহ-বিৰোধী (AML) সতর্কবাণী উপেক্ষা কৰাৰ এই প্রমাণে আন্তঃসীমান্ত 'কেৱাইচি' (KYC) নিৰীক্ষণ ব্যৱস্থাৰ ওপৰত তীক্ষ্ণ নজৰদাৰীৰ প্রয়োজনীয়তাকে স্পষ্ট কৰিছে।

বেংকৰ আনুষ্ঠানিক প্রতিক্রিয়া

যোৱা ১৭ নৱেম্বৰৰ এক আনুষ্ঠানিক বিবৃতিত ডয়চে বেংকে এই নথিসমূহক বহু বছৰ পুৰণি—কিছুমান ক্ষেত্রত দুটা দশক পর্যন্ত পুৰণি—"কথিত আভ্যন্তৰীণ নথি" বুলি অভিহিত কৰিছে। বেংকটোৱে দাবী কৰে যে তেওঁলোকৰ পৰীক্ষাত বর্তমানৰ তথ্য-প্রযুক্তি ব্যৱস্থা, একাউণ্টৰ গোপন তথ্য বা লেনদেনৰ তথ্য সুৰক্ষা উলংঘন হোৱাৰ কোনো প্রমাণ পোৱা নাই। অতীতৰ সমস্যাসমূহ নিয়ামক সংস্থাসমূহৰ সৈতে মিলি সমাধান কৰা হৈছে বুলি উল্লেখ কৰি বেংকটোৱে কয়: *"আমাৰ অগ্রগতিক বজাৰ, মুখ্য নিয়ামক সংস্থা আৰু পৰিদর্শক কর্তৃপক্ষই স্বীকৃতি দিছে... আমি আমাৰ নিয়ন্ত্রণ ব্যৱস্থা আৰু সততাৰ সংস্কৃতি নিৰন্তৰ উন্নত কৰিবলৈ তথা যিকোনো বাকী থকা সংশোধনীমূলক ব্যৱস্থা সম্পূর্ণ কৰিবলৈ প্রতিশ্রুতিবদ্ধ।"*

তথ্যসূত্র আৰু কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ: মূল প্রতিবেদন *নিউজলন্ড্রী*, *দ্য নিউজ মিনিট* আৰু GIJN; আনুষ্ঠানিক প্রতিক্রিয়া ডয়চে বেংক; নিয়ামক সংস্থাৰ তথ্য Elucidate আৰু Shattered

এই খবৰটো NewzNow-ত প্রথমে প্রকাশ হৈছিল। সম্পূর্ণ খবৰ, ভিডিঅ' আৰু আপডেটৰ বাবে চাওক: newznow.in/news/6421/deutsche-bank-files-leak-investigation